

Краснов Є. В.
(Факультет цивільного права
та підприємництва ОНЮА, 3-й курс,
науковий керівник — д-р юрид. наук
Г. І. Чанишева)

РЕАЛІЗАЦІЯ ОСНОВОПОЛОЖНИХ ПРИНЦИПІВ МОП У ТРУДОВОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ УКРАЇНИ

Після декількох років обговорення на інтенсивних переговорах Міжнародна організація праці 18 червня 1998 р. прийняла Декларацію про основоположні принципи і права у сфері праці і механізм реалізації цих принципів і прав. Сформовані таким чином принципи належать до основоположних прав у частині: а) свободи асоціації та реального визнання права на ведення колективних переговорів; б) скасування усіх форм примусової чи обов'язкової праці; с) реальної заборони дитячої праці; d) та недопущення дискримінації в галузі праці та занять. Перелічені принципи та права дістали вираження і розвиток у формі конкретних прав і зобов'язань у восьми конвенціях, які визнані основоположними як у самій Організації, так і за її межами.

Перший елемент Декларації — це зобов'язання членів Організації поважати принципи, які належать до основоположних прав. Декларація не передбачає ніяких нових зобов'язань для держав-членів. Вона виходить з того, що кожна держава, яка добровільно вступила в МОП, погодилася з принципами і правами, які проголошені у Статуті та Філадельфійській декларації, де явно чи не явно визнані права, що передбачені Декларацією 1998 р. Отже, оскільки ці принципи і права закріплені і розвинуті в основоположних конвенціях МОП, держави-члени мають зобов'язання, **ЩО** впливають вже з самого факту їхнього членства в Організації» дотримуватися, сприяти застосуванню та добросовісно втілювати у життя відповідно до Статуту МОП принципи, що стосуються основоположних прав незалежно від того, чи були ратифіковані відповідні конвенції.

Причина, за якою ці принципи і права визнаються основоположними, визначається у преамбулі, де підтверджується, що "дл

посилення зв'язків між соціальним прогресом і економічним зростанням особливе значення і сенс має гарантія дотримання основоположних принципів і права у сфері праці, оскільки вона дозволяє зацікавленим особам вільно і на рівних умовах вимагати своєї справедливої частки у багатстві, створенню якого вони допомагали, а також дає їм можливість повністю реалізувати свій людський потенціал". Таким чином, ці права та принципи утворюють важливий наріжний камінь світу, де зростає економічна взаємозалежність, а економічне зростання необхідне, але є недостатнім для забезпечення рівності, соціального прогресу та ліквідації бідності.

Другий важливий елемент Декларації — її стимулюючий характер. Це виявляється у визнанні обов'язку МОП сприяти її членам у досягненні цілей Декларації, пропонуючи їм технічне співробітництво та консультативні послуги для сприяння ратифікації і здійснення основоположних конвенцій, допомагаючи державам-членам у їхніх зусиллях з реалізації принципів, які належать до основних прав, що містяться у цих конвенціях, та із створення клімату, який сприяє економічному і соціальному розвитку. Це зобов'язує МОП повністю використовувати свої статутні, організаційні та бюджетні можливості для вирішення зазначеного завдання і залучення інших організацій до цієї роботи. Загальний напрямок таких зусиль сформульований у преамбулі у вигляді "необхідності для МОП сприяти формуванню сильної політики, справедливих та демократичних інститутів". Що стосується України, то наша держава ратифікувала усі вісім основоположних конвенцій МОП. У цей час в Україні працює проект технічного співробітництва МОП "Україна: сприяння реалізації основоположних принципів і прав у сфері праці", в рамках якого триває робота з підготовки нового Трудового кодексу України.

Цінність Декларації полягає у тому, що уряди і соціальні партнери визнали універсальний характер основоположних принципів і прав у період глобалізації світової економіки і пов'язаних з цим невизначеності і сумнівів щодо цих прав.

Потенційна ж цінність Декларації залежить від динамічності наступного контролю. Зусилля стимулюючого характеру, які передбачені Декларацією, передбачають переорієнтацію статутних, організаційних та фінансових можливостей МОП у напрямку

підтримки пріоритетів, визначених у глобальних доповідях, які, у свою чергу, засновані на щорічних доповідях та інших офіційних документах МОП.

Важливий аспект такого підходу полягає в'тому, що він відображає колективне рішення домагатися соціальної справедливості прямим шляхом — спираючись на прагнення людей до справедливості, соціального прогресу та ліквідації бідності, а не за допомогою санкцій, які допускають зловживання у міжнародній торгівлі з протекціоністською метою.

Підтверджуючи важливість зв'язку між соціальним прогресом і економічним зростанням, Міжнародна конференція праці, яка прийняла Декларацію, одночасно зв'язала питання про забезпечення основоположних норм і принципів у сфері праці із статутними принципами і процедурами МОП. Повністю цінність Декларації, яка залежить від активного здійснення контролю багатьма у межах і поза межами МОП, виявиться тільки із часом. Головне завдання полягає у тому, щоб Декларація розкрила усе своє значення та закладені в ній можливості.